

İHRACATTA VERGİ İADESİ

Öğ. Gr. Ekrem CİMİLLİ

I- GÜMRÜK VERGİLERİ ARASINDA ÇIKIŞ VERGİSİ :

İhracatın geliştirilmesi ve hatta desteklenmesi amacıyla uygulanan vergi iadesi konusuna geçmeden evvel çıkış vergisinin de aralarında yer aldığı gümrük vergilerine kısaca bir göz atmak lâzımdır.

Gümrüğün, tarihte ilk çağlara kadar uzandığı müşahade edilmektedir. Nitekim, Çin, Hindistan, Mısır, Eski Yunan ve Roma'da, adı ne olursa olsun, gümrük vergisinin alındığına dair bilgiler bulunmaktadır.

Şüphesiz ki, bu devirlerde tahsil edilen verginin matrahı, gümrüğe konu olan eşyadan bir hisse vermektan başka bir şey değildi. Bilâhare, hayvan yükü, araba yükü ve hatta gemi yükü başına olmak üzere yük üzerinden alındığı görülür.

Batıda ise, eski Romalılar ve Yunanlılar devrinde limana giren veya çıkan eşyadan bir vergi alınmaktaydı. Denilebilir ki bu vergi, zamanla bugünkü gümrük vergisi haline gelmiştir.

Gümrük vergisi, önceleri ülkeye giren ve çıkan eşyadan alındığı halde sonradan transit geçen mallardan da alınmağa başlamıştır.

Osmanlı Devletinin kuruluşunda, gümrük vergisine «Sadakat-ı Ticariye» adı verilmekte ve bu vergi şeriat hükümlerine göre «âşır» denilen memurlar eliyle tahsil edilmekteydi.

Bu devirlerde, gümrüklerce tahsil edilen vergilerin, Amediye, Reftiye, Mastariye ve Müruriye olmak üzere başlıca dört çeşit olduğu görülmektedir. Bunlar sırasıyla, giriş çıkış, istihlâk ve transit vergileridir.

Gerek bizde ve gerekse dünyanın çeşitli ülkelerinde alınmakta olan çıkış ve transit vergilerinin uygulanmasına geçen yüzyılda son verilmiştir.

Ancak, bazı ülkelerde sanayiın bir kısım temel maddeleri ile bu vasıfta olan hurda malların çıkışını sınırlandırmak amacıyla çıkış vergisi uygulamasına devam edilmektedir.

Ülkemizde, eskiden yabancı ülkelere ihraç edilen eşyadan çıkış vergisi alındığı halde Cumhuriyetin ilânından sonra buna son verilmiştir. Ancak bu vergi, İkinci Dünya Savaşının başlamasını müteakip sırf malî gayelerle yeniden ihdas edilmiş bulunmakla beraber savaştan bir müddet sonra kaldırılmıştır.

II- GÜMRÜK POLİTİKAMIZDA SERBESTLİK PRENSİBİ :

Gümrük politikamızın ana prensiplerinden biri, kanun, tüzük ve bunların yetkili kıldığı mercilerce konulmuş yasaklık ve kısıntılar saklı olmak üzere, giriş, transit ve aktarmada olduğu gibi çıkış rejiminde de serbestliktir.

Ancak, iç ve dış emniyetin sağlanması, halkın, hayvanların ve mahsulâtın hastalıklardan korunması, tarih ve san'at eserlerinin ülkeden çıkarılmasının önlenmesi maksadiyle veya malî ve iktisadî zaruretler halinde mezkûr serbestlik kısıtlanabilir veya tamamıyla kaldırılabilir.

Şu halde, yukarıda sıralanan kısıntı ve yasaklık hallerinden her hangi biri mevzubahis olmadığı takdirde ülkemizden her nevi eşya yabancı ülkelere serbestçe ihraç olunabilir.

Burada, yabancı ülkelere ihraç edilen bir kısım eşyaya kısıntı ve yasaklık hükümlerinin uygulanmakta olduğunu belirtmek lâzımdır. Şöyle ki, bazı eşyanın ihracı, tamamıyla yasaklanmış bulunduğu gibi bazı eşyanın ihracı da kayıt ve şartlara tâbi tutulmuştur.

III- İHRACATIN GELİŞTİRİLMESİ POLİTİKASI :

Bilindiği üzere, ithalât ve ihracat arasındaki fark, dış ticaret açığını

meydana getirdiğinden ödemeler dengesinin korunması, ülke ekonomisi bakımından önemli bir keyfiyettir.

Bu bakımdan ihracatın geliştirilmesi politikası gün geçtikçe önem kazanmış ve hemen hemen bütün ülkeler bu konuda çeşitli tedbirler almağa başlamıştır. İhraç edilen bir kısım mallara prim verildiği gibi bazı ülkelerin damping yoluna başvurduğu dahi görülmektedir.

Genel olarak ihracatçıya düşük faizli kredi vermek, proje bazında döviz tahsis etmek ve vergi iadesi yoluna gitmek, ihracatı geliştirmek politikasının birer aracı haline gelmiştir.

Ödemeler dengesinin muhafaza edilmesinde her ne kadar ithalâtın kısılması da bir tedbir olarak düşünülebilirse de bunun mevcut sanayiye düşük kapasitede çalışmasına sebebiyet vermesi, yeni sanayi kollarının kurulmaması ve bunların sonucu maliyet fiyatlarının yükselmesine yol açması gibi çeşitli mahzurları vardır.

Bu bakımdan, ülke ekonomisinin gelişmesi ve istihdam sorununun tam manasıyla halledilmesi bakımından ödemeler dengesinin korunmasında ve her hangi bir dış ticaret açığına meydan verilmemesi konusunda uygulanacak en iyi politika, ihracatın geliştirilmesi politikasıdır.

İhracatı geliştirmek politikasının başında, ihracatı düzenleyen mevzuatın basitleştirilmesi, kolaylaştırılması ve formalitelerin asgari hadde indirilmesi gelir. Bilhassa, bu husus oldukça komplike bir ihracat mevzuatını uygulamakta olan ülkemiz için şarttır.

Bir taraftan bunların falli ve diğer taraftan prim veya vergi iadesi yoluyla ihracatın teşviki, geliştirme politikasının esaslarıdır. Burada konumuz, şüphesiz ki prim değil vergi iadesidir.

IV- ÜLKEMİZDE VERGİ İADESİ İSİSTEMİNİN İHDASI :

Ülkemizde, vergi iadesiyle ilgili ilk kanun 1963 yılında tedvin edilmiştir. «İhracatı Geliştirmek Amacıyla Vergilerle İlgili Olarak Hükümetçe Alınacak Tedbirlere Dair» 261 sayılı 5.7.1963 günlü Kanun, vergi iadesine ait ilk Kanun olup bu konuda yeni bir uygulama getirmiştir.

Bahis konusu kanunun birinci maddesi aynen: «Mamullerimize ihraç gücü kazandırmak amacı ile bunların tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzer tesirler icra eden sair mükellefiyetleri, muaflik ve istisnalar ihdası veya iade suretiyle ve gerektiği takdirde mevcut malî

mevzuattaki ihracata müteallik muaflık, muvakkat kabul ve iade hükümlerini de geri bırakarak tamamen veya kısmen bertaraf etmeye ve bu maksatla gerekli usulleri ihdası, bunların uygulanmasını mümkün kılacak şartları hazırlamaya, bu usul ve şartlarda gerekli değiştirmeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.» hükmünü koymuş bulunmaktadır.

Görülüyor ki bu kanun, yabancı ülkelerde uygulanan Drawback ve benzeri sistemlerden daha geniş bir vergi iadesi rejimi getirmiştir. Bu konuda Bakanlar Kurulunca alınacak kararların, yayımlandıkları tarihte yürürlüğe girdiğinin ve bunların bu günden itibaren üç ay içinde yasama organının onayına sunulmasının belirtilmesi lâzımdır.

Zira, 261 sayılı 5/7/1963 günlü Kanunun ikinci maddesi hükmü aynen: «Birinci maddedeki yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca ihdas olunacak usullere, hazırlanacak şartlara ve bunların değiştirilmesine mütedair kararlar yayımlandıkları tarihte yürürlüğe girmekle beraber bu tarihten itibaren üç ay içinde yasama organının onayına sunulur.» yolundadır.

İhracatımızı geliştirmek ve hattâ hızlandırmak amacıyla çıkarılan bu Kanunun kabulünün kolay olmadığını burada belirtmek lâzımdır. Her ne kadar tasarı Geçici Komisyon ile Genel Kurulda ilk müzakerede aynen kabul edilip Senaotya sevk edilmiş ise de buradan geçmesi kolay olmamıştır.

Cumhuriyet Senatosu, Anayasa ve Adalet Komisyonu tasarı hakkında: «Anayasanın 64 ve 65'inci maddelerine göre, Kanunla konulan bir malî yükümlünün ancak Kanunla kaldırılabilceğini, Kanun yapmak, değiştirmek, kaldırmak yetkisi ise Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğundan, Hükûmete vergi muafiyeti ihdas veya vergi iadesi yetkisini vermeye imkân bulunmadığını ve böyle bir kanunun Anayasaya aykırı düşeceğini» savunmuş ve bu mütalâa üzerine tasarı Cumhuriyet Senatosunun ilgili komisyonlarınca reddedilmiştir.

Buna rağmen tasarı, Cumhuriyet Senatosu Genel Kuruluna sevk edilmiş ve buradan gerekli değişiklikler yapılmak üzere Bütçe Komisyonuna geri verilmiştir. Bütçe Komisyonu tasarının Anayasa önündeki durumunu öğrenmek maksadıyla Üniversitelere başvurmuş ve konuyla ilgili profesörlerin görüşlerini almıştır.

Bütçe Komisyonunda bu konuda, cereyan eden müzakereler sonunda, ekonomik bakımdan az gelişmiş, sanayii kâfi derecede inkişaf edememiş ve bu yönleriyle ithalâtı ile ihracatı arasında denge kurulamamış Türkiye'de, ürünlerin ihracatını geliştirmek ve bunlara dış pazarlarda diğer ülkelerin ürün-

leriyle rekabet edebilecek imkânı kazandırabilmek gayesiyle maliyetlerine tesir eden vergi, resim, harç ve benzeri mükellefiyetlerden gerekli indirimler yapmanın sağlayacağı faydalar hususunda bir ittifaka varılmıştır.

Bundan başka komisyonda, Anayasaya göre Yasama Organına tanınan malî yükümlülükler koyma yetkisinin, konulmuş olan vergi, resim ve harçlarda kamu yararına indirimler veya muafiyetler uygulama yetkisi ile aynı nitelikte olmadığı ve binaenaleyh Yasama Organının koyacağı sınırlar içinde, objektif esaslara bağlı kalmak, şahıs ve zümre menfaati değil, kamu yararı hedefini gütmek ve vergide genellik prensibini ihlâl etmemek şartı ile tatbikatta bazı muafiyetler sağlamak hususunda Yürütme Organına yetki verilmesinin Anayasaya aykırı değil, Anayasanın ruhuna uygun düşeceği görüşü hâkim olmuş ve bunun ışığı altında yukarıda belirtildiği şekilde bir ittifaka varılarak tasarının tümü kabul edilmiştir.

Ancak tasarı, Cumhuriyet Senatosu Genel Kuruluna tekrar sevk edilmiş ise de maddelerin oylaması sırasında yine reddolunmuştur. Bilâhare Geçici Komisyon, Cumhuriyet Senatosunda üzerinde durulan hususları yeniden ayrı ayrı ele almış, neticede Millet Meclisince evvelce kabul edilmiş bulunan metni benimseyerek Genel Kurula sevkini kararlaştırmış ve açılan müzakereler sonunda bu metin kanunlaşmıştır.

Şüphesiz ki, müzakereler sonunda, tasarının yukarıda zikredilen faydalarını savunanlar yanında mahzurlarına temas edenler de olmuştur. Bu konuda, devletin, maliyet fiyatlarını bu tedbirlerle indirirken, sanayicilerin kendi maliyetlerini ekonomik tedbirlerle indirmeye matuf gayretlerinde gevşeme olacağı, yüksek maliyetle üretime devam edileceği ve iktisadî tekliflerdeki her mükellefiyetin devletin sırtına yükleneceği yolunda mahzurlar ileri sürülmüş ve hatta ilgili Bakanlıklarca maliyetlerin üretim yerlerinde teftiş ve murakabesi dahi teklif edilmiştir (1).

V- VERGİ İADESİNE DAİR ALINAN KARARLAR :

İhracatı Geliştirmek Amacıyla Vergilerle İlgili Olarak Hükümetçe Alınacak Tedbirlere Dair 261 sayılı 5/7/1963 günlü kanunun ilk uygulaması, Bakanlar Kurulunun 6/2453 sayılı 16/12/1963 günlü kararıyla başlamıştır.

«Bazı Mamüllerimizin Tevsik Edilecek İhraç Fiatlarında Vergi, Resim, Harç ve Benzer Tesirler İcra Eden Sair Mükellefiyetleri Bertaraf Etmeyi Ön-

(1) - Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem 1, Toplantı 2, cilt 10, Sahife 503, 28 - 12 - 1962.

gören Usul ve Şartların İhdası» adını taşıyan bu karar, iade edilecek vergi ve resimleri, ihraç malının metrekare ve kilogram gibi ölçüleri üzerinden kuruş olarak maktu miktarlara bağladığından tatbik kabiliyetinden yoksun kalmış ve yerini daha objektif ölçü ve esaslara göre hazırlanmış kararlara bırakmıştır.

Uygulamadan yoksun görülen bahis konusu karardan sonra Bakanlar Kurulunca 6/3071 sayılı 26/5/1964 günlü karar alınmıştır.

Bu ikinci karara göre, «İhracatta Vergi İadesi Komisyonu» ve kısaca (İVİK) adında bir Komisyon Kurulmuş ve vergi iadesinden yararlanacak mamüllerin tesbiti ile iade edilecek vergi nisbet veya miktarının tayini işi bu komisyona verilmiştir.

İVİK yani İhracatta Vergi İadesi Komisyonu, Ticaret, Maliye, Sanayi ve Gümrük Tekel Bakanlıkları temsilcileri ile Devlet Plânlama Teşkilâtı, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi ve Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcilerinden oluşur ve komisyonun raportörlüğünü Ticaret Bakanlığı yapardı.

Ancak, «Kalkınma Plânının Uygulanması Esaslarına Dair» 933 sayılı 28/7/1967 günlü kanunla «İhracatta Vergi İadesi Komisyonu-İVİK» kaldırılmış ve bu görev Devlet Plânlama Teşkilâtına (Yatırımları ve İhracatı Geliştirme ve Teşvik Bürosu) devredilmiştir (2).

Bahis konusu 933 sayılı 28/7/1967 günlü kanunun getirdiği diğer bir yenilik de, Bakanlar Kurulunca vergi iadesi kanununda alınacak kararların, yayımlanmadan evvel Yüksek Plânlama Kurulu'nun mütalâasının alınmasının zorunlu kılınmasıdır.

-
- (2) - 933 Sayılı 28/7/1967 Günlü Kanun Madde 4-6 Ocak 1961 tarihli ve 193 sayılı gelir vergisi kanununa 28 Şubat 1963 tarihli ve 202 sayılı kanunla eklenen 2. inci ve 3. maddeler; 2 Mayıs 1949 tarihli ve 5383 sayılı Gümrük Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin değiştirilmesi hakkında 25 Mayıs 1964 tarihli ve 474 sayılı kanunun 2. inci, 3. ncü ve 5. nci maddeleri; 5 Temmuz 1963 tarihli ve 261 sayılı kanunun 1. nci maddesiyle işbu kanunun 2. nci maddesinin (A) ve (B) bentleri ile 3. ncü maddesinin (B) bendinin (1) numaralı fıkrası gereğince öngörülen teşvik tedbirleri ve diğer kanunlarda öngörülen teşvik tedbirlerini uygulamak ve bu amaçla gerekli belgeleri müteşebbislere vermekle görevli olmak üzere, Başbakanlığa bağlı bir «yatırımları ve ihracatı geliştirme ve teşvik bürosu» kurulmuştur. Bu büroda ilgili Bakanlıklardan yeteri kadar personel, kadrolarıyla çalıştırılır ve geçici süreli görevler için mukaveleli uzman istihdam edilebilir.

İhracatta Vergi İadesine dair 6/3071 sayılı 26/5/1964 günlü kararın, bilâhare 6/6854 sayılı 26/8/1966 günlü kararla bazı değişikliklere tâbi tutulduğunu ve iade edilecek vergilerin esas itibarıyla yüzde nisbetleriyle ifade olunma yoluna gidildiğini burada belirtmek lâzımdır.

Kalkınma Plânının Uygulanması Esaslarına Dair 933 sayılı 28/7/1967 günlü Kanunun çıkmasını müteakip ihracatta vergi iadesi ile ilgili olarak yeni bir karar hazırlanmıştır. Bu, «Bazı mamûllerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzeri tesirler icra eden sair mükellefiyetleri öngören usul ve şartların ihdası hakkında» ki 6/8993 sayılı 2/11/1967 günlü Bakanlar Kurulu Kararıdır.

Bahis konusu karar, 6/9535, 6/10649 ve 6/11904 sayılı Bakanlar Kurulu kararlarıyla değişikliklere uğrayarak yürürlükte kalmış ve bu suretle üç yıla yakın bir süre uygulama alanı bulmuştur.

Bu kararlardan sonra 1975 yılına kadar uygulanan 7/1115 sayılı 7/8/1970 günü «İhracatta Vergi İadesi Uygulamasına Dair Karar» yürürlüğe girmiştir. Bu kararın, 7/1182 sayılı 15/8/1970 günlü, 7/1864 sayılı 22/1/1971 günlü, 7/4447 sayılı 11/5/1972 günlü, 7/4820 sayılı 5/8/1972 günlü, 7/4820 sayılı 5/8/1972 günlü, 7/4910 sayılı 14/8/1972 günlü, 7/5849 sayılı 16/2/1973 günlü, 7/6270 sayılı 12/4/1973 günlü, 7/4/1973 günlü, 7/6560 sayılı 2/6/1973 günlü, 7/6574 sayılı 2/6/1973 günlü, 7/6830 sayılı 20/7/1973 günlü, 7/7005 sayılı 18/8/1973 günlü, 7/7020 sayılı 18/8/1973 günlü, 7/7203 sayılı 1/10/1973 günlü, 7/7235 sayılı 22/9/1973 günlü, 7/7804 sayılı 24/1/1974 günlü, 7/7983 sayılı 1/4/1974 günlü, 7/8586 sayılı 1/7/1974 günlü, 7/8871 sayılı 4/9/1974 günlü, 7/8953 sayılı 6/9/1974 günlü, 7/9643 sayılı 26/2/1975 günlü, 7/9958 sayılı 23/5/1975 günlü, 7/10040 sayılı 25/5/1975 günlü, 7/10080 sayılı 6/6/1975 günlü, 7/10081 sayılı 9/6/1975 günlü, 7/10343 sayılı 6/8/1975 günlü ve 7/10500 sayılı 15/8/1975 günlü kararlarla bazı değişikliklere tâbi tutulduğu görülmektedir.

VI- VERGİ İADESİ SİSTEMİNİN ESASLARI :

A) Kapsam ve Yetki :

Türkiye'den yabancı ülkelere ihraç olunan veya ihraç edilmiş sayılan maddelerin maliyetine dahil olup «Malî Yükler Listesi» nde (3) yer alan vergi,

(3) - Malî Yükler Listesi :

A — Dolaylı Vergiler :

1) Dahilde alınanlar :

resim, ve harçar ile benzeri etki yapan yükler, ihracatçıya geri verilir. Bu vergiler, ihracatçı tarafından, doğrudan doğruya ödenmiş olabileceği gibi dolaylı olarak da başlangıçta ödenmiş olabilir. Vergi iadesinde bunun önemi yoktur.

Şüphesiz ki, aslında ihraç gücü bulunan veya iç ve dış ticaret politikası gereğince vergi yükü taşıyan bir mamûl, vergi iadesi uygulaması kapsamına alınmayabileceği gibi vergi iade oranı da bu esasa göre tesbit edilebilir.

Vergi iadesinde, bunların maliyetteki vergi yükünü aşmaması esastır. Bu iade, malî yükün bütününe veya bir bölümünü karşılayacak ölçüde uygulanır.

-
- a) Gider Vergileri (6802 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri, bina ve inşaat dahil)
 - b) Şeker İstihlâk Vergisi (6747 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri)
 - c) Emlâk Alım Vergisi (198 sayılı Kanun)
 - d) Taşıt Alım Vergisi (1318 sayılı Kanun)
 - e) Emlâk Vergisi (1319 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikler)
 - f) Motorlu Kara Taşıtları Vergisi (197 sayılı Kanun)
 - g) İşletme Vergisi (1318 sayılı Kanun)
 - 2) İthalde Alınanlar :
 - a) Gümrük Vergisi (1615 sayılı Kanun)
 - b) İstihsal Vergisi (6802 sayılı Kanun)
- B — Dolaysız Vergiler :**
- 1) Malî Denge Vergisi (1598 sayılı Kanun)
 - 2) Ücretlerden alınan Gelir Vergisi
- C — Resimler, Harçlar ve Belediye Payları :**
- 1- Resimler ;
 - a) İthal beyannamelerinden alınan Damga Resmî (828 sayılı Kanun ve değişiklikleri)
 - b) Damga Resmî ve Damga Vergisi (1324 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerinin yürürlükte kalan bölümleri ve 488 sayılı Kanun)
 - c) Tuzdan alınan Tekel Resmî (3078 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri)
 - d) İsperto ve İsportolu İçkiler İnhisar Resmî (4250 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri)
 - e) Çaydan Alınan Tekel Resmî (3788 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri)
 - f) Tütün ve Mamûllerinden alınan Tekel Resmî (1177 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri)
 - 2) Harçlar (492 sayılı Harçlar Kanunu)
 - 3) Belediye Hissesi : (2656 sayılı Kanun ve 5237 sayılı Kanununun 2 nci maddesi gereğince ithal sırasında gümrük Vergisinin yüzde 15'i oranında alınan belediye payı.

Ancak, kullanılmış olarak ihraç edilen mamûller ile yabancı ÷lkelere geçici olarak gönderilen veya transit ticareti konusu olan mamûllere vergi iadesi yapılamaz.

İhracatta vergi aidesinden faydalandırılacak mamûller, Ticaret Bakanlığınca tesbit edilir. Bu mamûllerin faydalanacağı vergi iadesi oranı veya tutarları, Ticaret Bakanlığının teklifi ve Kalkınma Plânının Uygulanması Esaslarına Dair 933 sayılı 28/7/1967 günlü Kanunun 13'ncü maddesine göre Yüksek Plânlama Kurulunun olumlu mütalâası üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

Burada, ihracatta vergi iadesinden yararlanacak mamûllerin tesbit yetkisinin, 7/1115 sayılı 7/8/1970 günlü kararın uygulandığı devirde, Başbakanlık Yatırımları ve İhracatı Geliştirme ve Teşvik Bûrosunca Kullanılmasına rağmen bu defa bunun Ticaret Bakanlığına verilmiş olduğunu belirtmek lâzımdır.

Ticaret Bakanlığı, kesin vergi iadesi listelerinde yer alan mamûlleri daha düşük oranda vergi iadesi uygulanan listelere aktarmaya, bunları listelerden sürekli veya geçici olarak çıkarmaya, bu maddeler için tespit edilen iade oranlarını aşmamak üzere yeniden listelere almağa ve geçici vergi iade tebliğlerinde veya kesin iade listelerinde yer alan mamûllerin kapsamını tesbit etmeye yetkili kılınmıştır.

Bu gibi değişiklikler yapılmadan evvel Ticaret Bakanlığının, Maliye Bakanlığı ile Devlet Plânlama Teşkilâtının görüşünü alması ve bu iki kuruluşun sorulan hususlara en fazla beş iç günü içinde cevap vermesi gerekir.

Malî Yükler Listesinde (3) kayıtlı mevzuatta yer almakla beraber ihraca bağlı tutulan muaflık, istisna veya iade hükümleri, şüphesiz ki vergi iadesi kararına göre ihraç edilecek mamûllere uygulanmaz. İhraca bağlı muaflık, istisna veya iade hükümlerinin uygulanmasını isteyen ihracatçılar, bunu çıkış beyannamelerinde belirtmek zorundadır.

Gerek ihraca bağlı muaflık, istisna veya iade hükümlerinden ve gerekse vergi iadesi kararından faydalanmak isteyip bu hususu çıkış beyannamelerinde açıkça belirten ihracatçılar, ihracatta vergi iadesinden faydalanma işteğinde bulunmuş sayılırlar. Bu durumda, Malî Yükler Listesinde (3) yer alan, ihracata bağlı muaflık, istisna veya iade hükümleri yine tatbik edilemez.

Sergilenmek üzere yabancı fuar, vergi ve benzeri yerlere götürölüp sattığından dolayı tekrar yurda geri getirilmeyen mamûller ile özellik arze-

den ihracat ve ihracat sayılan işlemlere uygulanacak vergi iadesinin usul ve şartlarının tesbit yetkisi Ticaret Bakanlığına verilmiştir.

Burada, bir hususa daha temas etmek lâzımdır. Bu da, ihraç edildiğinden dolayı ihracatçısına vergi iadesi yapılan mamûllerin, aynen veya değişiklik gördükten sonra kesin olarak geri getirilmesi halinde ödenen vergi iadesinin Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına geri verilmesinin gerektiği keyfiyettir. Bu husus yerine getirilmedikçe geri getirilen mamûllerin ithal işlemi yapılamaz.

B) İADENİN ŞARTLAR :

Vergi iadesinden yararlanılabilmesi, ihracatın serbest döviz karşılığında yapılmış olmasına bağlıdır. Bununla beraber serbest dövizle ihraç şartına uygun olmasa dahi tesbit edilen listelerde (4-8) yer alıp yabancı ülkelere döviz karşılığında ihraç olunan ürünlere yine vergi iadesi yapılır.

(4) - LİSTE 1 : Alt Kesim -3. Dokuma, Giyim Sanayii :

- 1) Pamuklu : Dokuma ve/veya örme dış giysi (1)
- 2) Pamuklu : Dokuma ve/veya örme iç giysi (1)
- 3) Pamuklu : Havlu kumaştan yapılmış dış giysi (1)
- 4) Pamuklu : Havlu kumaştan yapılmış iç giysi (1)
- 5) Pamuklu : Dokuma ve/veya örme yarı hazır dış giysi (1)
- 6) Pamuklu : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi (1)
- 7) Pamuklu : Havlu kumaştan yapılmış yarı hazır dış giysi (1)
- 8) Pamuklu : Havlu kumaştan yapılmış yarı hazır iç giysi (1)
- 9) Pamuklu : Battaniye
- 10) Pamuklu : Dokuma ve/veya örme diğer mamuller (1)
- 11) Pamuklu : Havlu kumaştan yapılmış diğer mamuller (1)
- 12) Pamuklu : Diğer mamuller (yemek ve yatak takımları, tül, dantel, gipur, broderi neversin, etiket, duvar örtüsü vb.) (1)
- 13) Pamuklu : Kumaş (1)
- 14) Pamuklu : Ham bez (1)
- 15) Pamuklu : Çuval, yarı dikilmiş çuval (torba, kese v.b. dahil)
- 16) Pamuklu : Muflon (1)
- 17) Tabii ipek : Dokuma ve/veya örme dış giysi (2)
- 18) Tabii ipek : Dokuma ve/veya örme iç giysi (2)
- 19) Tiftik : Dokuma ve/veya örme dış giysi (2)
- 20) Tiftik : Dokuma ve/veya örme iç giysi (2)

(5) LİSTE 2 : Alt Kesim -3. Dokuma ve Giyim Sanayii ;

- 1) Tabii ipek : Halı (2)
- 2) Tabii ipek : Dokuma ve/veya örme yarı hazır dış giysi (2)
- 3) Tabii ipek : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi (2)

Ödenecek vergi iadesinin hesabında, ihracat karşılığında sağlanan net döviz girdisi esas olunur. Bu bakımdan, sigorta, komisyon, prim ve risturn gibi çeşitli adlar altında yapılan her türlü dolaylı veya dolaysız masraflar, ihracat karşılığı döviz tutarından indirilir.

-
- 4) Tiftik : Dokuma ve/veya örme yarı hazır dış giysi (2)
 - 5) Tiftik : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi (2)
 - 6) Tiftik : Battaniye (2)
 - 7) Tiftik : Halı (2)

Alt Kesim -25. Deniz Taşıtları ;

- 1) Her tür tanker, dökme yük gemisi (5000 DWT ve yukarısı)
- 2) Kuru yük gemisi, (5000 DWT ve yukarısı)
- 3) Yolcu gemisi, (3000 groston ve yukarısı)
- 4) LPG, LNG, amonyak ve özel teçhizatlı kimyevî maddeler taşınması için tanker, supply ship, off-Shore gemiler, 1000 beygir gücünde büyük romörkör, her tür Ro-Ro gemiler, her türlü frigorifik gemiler, tarama gemisi, araştırma tekneleri ve benzer nitelikli diğer özel amaçlı her türlü gemiler.

(6) - LİSTE 3 : Alt Kesim - 1. Gıda Sanayii ;

- 1) Meyve suyu (Ençok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 2) Sebze suyu (Ençok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 3) Meyve konservesi (Ençok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 4) Sebze konservesi (Ençok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 5) Hazır yemek konservesi (En çok 1/ Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 6) Et, balık, su ve av ürünleri, hayvansal ürünler konservesi (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 7) Fermantasyon ve salamura tekniği ile konserve edilmiş turşu (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 8) Dondurularak kurutma metodu ile işlenmiş mamuller (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 9) Konsantre edilmiş mamuller (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (Domates salçası ve kola konsantresi hariç) (4)
- 10) Meyve pulpu, nektarı, esansı, aroması (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 11) Her tür reçel, marmelat, komposto, hoşaf (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 12) Sebze pulpu, nektarı, esansı, aroması (En çok 1/2 Kg. duru ağırlıklı) (4)

Alt Kesim - 3. Dokuma Giyim Sanayii;

- 1) Pamuk İpliği
- 2) Pamuklu : Halat, urgan, kaytan fitil
- 3) Yünlü : Dokuma ve/veya örme dış giysi
- 4) Yünlü : Dokuma ve/veya örme iç giysi
- 5) Yünlü : Dokuma ve/veya örme yarı hazır dış giysi

Bundan başka kesin veya geçici iade istelerinde yer verilen ürünlerin Fob olarak satılması halinde Fob ihraç değeri ve diğer satış şekillerinden biriyle satılması halinde ise CF değeri iade matrahının hesabında esas alınır.

-
- 6) Yünlü : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi
 - 7) Sentetik : Dokuma ve/veya örme dış giysi
 - 8) Sentetik : Dokuma ve/veya örme iç giysi
 - 9) Sentetik : Dokuma ve/veya yarı hazır dış giysi
 - 10) Sentetik : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi
 - 11) Sun'î (yapay) : Dokuma ve/veya örme dış giysi
 - 12) Sun'î (yapay) : Dokuma ve/veya örme iç giysi
 - 13) Sun'î (yapay) : Dokuma ve/ve örme yarı hazır dış giysi
 - 14) Sun'î (yapay) : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi
 - 15) Sun'î ipek : Dokuma ve/veya örme dış giysi
 - 16) Sun'î ipek : Dokuma ve/veya örme iç giysi
 - 17) Sun'î ipek : Dokuma ve/veya örme yarı hazır dış giysi
 - 18) Sun'î ipek : Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi
 - 19) Dokuma ve/veya örme dış giysi
 - 20) Dokuma ve/veya örme iç giysi
 - 21) Dokuma ve/veya örme yarı hazır dış giysi
 - 22) Dokuma ve/veya örme yarı hazır iç giysi
 - 23) Tabii ipek : Diğer mamuller (yemek ve yatak takımları, tül, dantel, gipur, broderi, etiket, duvar örtüsü vb.) (2)
 - 24) Tabii ipek : Kumaş (2)
 - 25) Tabii ipek: Ham bez (2)
 - 26) Tiftik : Dokuma ve/veya örme diğer mamuller (2)
 - 27) Tiftik : Diğer mamuller (yemek ve yatak takımları, tül, dantel, gipur, broderi, nevresin, etiket, duvar örtüsü v.s.) (2)
 - 28) Tiftik : Kumaş (2)
 - 29) Tiftik : Ham bez (2)
- Alt Kesim - 5. Kağıt Sanayi;
- 1) Formika
 - 2) Bilgisayar kartları (TSE damgalı) (boş)
- Alt Kesim - 7. Kimya Sanayi;
- 1) Asitborik, Boraks
 - 2) Gülyağı
 - 3) Polimerçips
 - 4) Plastifiyanlar
 - 5) Sodyum silikat
 - 6) Muhimmat
- Alt Kesim - 11. D emirden Başka Metaller Sanayi
- 1) Alüminyum : Profil içi dolu çubuk
 - 2) Alüminyum : Yaprak (folyo)
 - 3) Alüminyum : Köprü
 - 4) Alüminyum : Kurma bina

İhracatçıya ödenecek vergi iadesinin hesaplanması için temin olunan net döviz, Türk Parasına çevrilir. Vergi iadesi ödemeleri, imkânların elverdiği ölçüde en kısa sürede yapılır. Şüphesiz ki, şüpheli durumlar, bu hükmün dışında bırakılmıştır.

5) Alüminyum : Pilon, kule

6) Alüminyum : İnşaat

7) Alüminyum : İnşaat aksamı

Alt Kesim - 12 Madeni Eşya Sanayi

1) Perde rayı ve korniş

2) Tartı alet ve cihazları

3) Tüfek

4) Tabanca

5) Alüminyum : Tüp

6) Alüminyum : Etü

7) Alüminyum : Boru ve boru teferruatı

8) Alüminyum : Merdiven

Alt Kesim - 13 Makina İmalat Sanayii

0) Aşağıda sayılan mamullerin parçaları (3)

1) Buzdolabı

2) Soğutucu

3) Çamaşır yıkama makinası (Sanayi tipi dahil)

4) Elektrik süpürgesi

5) Elektrikli cila makinası

6) Dizel motoru

7) Benzin motoru

Alt Kesim - 14. Elektrik Makina ve Aletleri Sanayii;

0) Aşağıda sayılan makinaların parçaları (3)

1) Elektrik motoru

2) Elektrojen grubu

3) Transformatör

4) Elektrik sayacı

5) Elektrik pill

6) Kablo (her tür)

Alt Kesim - 15. Elektronik Sanayii;

0) Aşağıda sayılan mamullerin parçaları (3)

1) Radyo

2) Televizyon

3) Diğer elektronik profesyonel cihazlar (Kontrol, kumanda, haberleşme cihazları)

Alt Kesim - 16. Karayolu Taşıtları Sanayii;

0) Aşağıda sayılan mamullerin parçaları (3)

1) Kamyon

2) Kamyonet

3) Çekici

Vergi İadesi mevzuatının yanlış uygulanmasından veya ihracatçı adına yanlış bilgi ve belge verilmesinden dolayı gereksiz olarak ödenen vergi iadeleri, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun ve vergi mevzuatı çerçevesinde geri alınır. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, bu geri

- 4) Otobüs
- 5) Minibüs
- 6) Midibüs
- 7) Binek otosu
- 8) Arazöz
- 9) Onarım arabaları
- 10) Kar küürüme araçları
- 11) Özel amaçlı motorlu kara ulaşım araçları
- 12) Diğer kara ulaşım araçları
- 13) Motosiklet
- 14) Sukuler
- 15) Motorlu bisiklet
- 16) Sakatlar için koltuk ve benzeri taşıyıcılar (Motorlu)

Alt Kesim - 17. Demiryolu Taşıtı Yapım Sanayii;

- 0) Aşağıda sayılan mamullerin parçaları (3)
- 1) Lokomotif
- 2) Tender
- 3) Lokotraktör
- 4) Direzin
- 5) Her tür vagon

Alt Kesim - 19. Plastik Sanayii;

- 1) Boru
- 2) Hortum
- 3) Gözlük çerçevesi
- 4) Gözlük camı
- 5) Depo, sarnıç ve tank

Alt Kesim - 20. Tarım Makina ve Aletleri Sanayii;

- 0) Aşağıda sayılan mamullerin parçaları (5)
- 1) Traktör

Alt Kesim - 25. Deniz Taşıtları Sanayii;

- 1) Her tür tanker, dökme yük gemisi (5000 DWT den küçük)
- 2) Kuru yük gemisi (5000 DWT'den küçük)
- 3) Yolcu gemisi (3000 Groston'dan küçük)
- 4) Tanker, dökme yük gemisi, kuru yük gemisi ve yolcu gemisi ve özel amaçlı gemiler dışında kalan her tür yüzer vasıtalar (Gezinti ve spor tekneleri, sürat tekneleri, gemi teknesi, mavna ve benzeri)
- 5) II ve III sayılı listelerde yer alan her türlü gemiler ve yüzer vasıtalar bakım onarım ve değişiklikleri)

alma işlemini sağlamak, kolaylaştırmak ve hızlandırmak için her türlü fiilî ve hukukî tedbirleri almağa yetkilidir.

(7) LİSTE 4 : Alt Kesim - 1. Gıda Sanayii;

- 1) Meyve suyu (En çok 5 kg. duru ağırlıklı) (4)
- 2) Sebze suyu (En çok 5 kg. duru ağırlıklı) (4)
- 3) Et, balık, su ve av ürünleri, hayvansal ürünler konservesi (En çok 5 kg. duru ağırlıklı, (4)
- 4) Meyve Konservesi (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 5) Sebze Konservesi (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 6) Hazır yemek konservesi (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 7) Fermantasyon ve salamura tekniği ile konserve edilmiş turşu (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 8) Dondurularak kurutma metodu ile işlenmiş mamuller (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 9) Konsantre edilmiş mamuller (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (Kola konsantresi ve domates salçası hariç) (4)
- 10) Meyve pulpu, nektarı, esansı, aroması (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 11) Sebze pulpu, nektarı, esansı aroması (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 12) Domates salçası (En çok 1/4 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 13) Her tür reçel, marmelat, komposto, hoşaf (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)

Alt Kesim - 2. İçki Sanayii;

- 1) Şişeli şarap (her tür)
- 2) Maden suyu (cam veya plastik şişelerde)
- 3) Maden suyu sodası (cam veya plastik şişelerde)
- 4) Mamba suyu (cam veya plastik şişelerde)

Alt Kesim - Dokuma ve Giyim Sanayii;

- 1) Yünlü: Tiftik ipliği
- 2) Yünlü: Battaniye
- 3) Yünlü: Halı (Yolluk, sandalye halısı, seccade dahil)
- 4) Yünlü: Kilim
- 5) Yünlü: Kumaş
- 6) Yünlü: Dokuma ve/veya örme kumaştan diğer mamuller
- 7) Sentetik: Kumaş
- 8) Sunî: Kumaş
- 9) Dokuma ve/veya örme diğer mamuller
- 10) Kumaş
- 11) Sentetik: İplik, elyaf, tops
- 12) Sunî: İplik, elyaf, tops
- 13) Karışık İplik

Alt Kesim - 5. Kâğıt Sanayii;

- 1) Gazete kâğıdı

İhracatta vergi iadesinden faydalanılabilmesi için ihracatçılar, Türkiye Merkez Bankasına gümrük çıkış beyannamesi ile döviz alım bordrosunu ibraz etmek zorundadır.

- 2) Kraft kâğıdı
 - 3) Viskoz selülozu
 - 4) Duvar kaplama kâğıdı
 - 5) Kâğıt tobra ve kese (poşet)
- Alt Kesim - 7. Kimya Sanayii;
- 1) Boya
 - 2) Vernik
 - 3) DDT
 - 4) BHC
 - 5) Mensucat sanayinde kullanılan apre maddeleri
 - 6) Mensucat sanayinde kullanılan boya yardımcı maddeleri
 - 7) Mensucat boyası
 - 8) Sodyum hipoklorit
 - 9) Sıvı klor
 - 10) Kloritik asit
 - 11) Gıda sanayinde kullanılan temizleme maddeleri
 - 12) Madenî satırları temizleme maddeleri
 - 13) Sargı bezi
 - 14) Kolonya
 - 15) Losyon
 - 16) Diş macunu
 - 17) Kord bezi
 - 18) PVC stabilizörler
 - 19) Sıvı halde yüzey kaplama malzemeleri
 - 20) Dodesil bezden sülfonik asit
 - 21) Sülfirik âsit
 - 22) Gomolastik
- Alt Kesim - 8. Cam Sanayii;
- 1) Cam boru
 - 2) Rubinli cam
 - 3) Cam çubuk
 - 4) Tellî cam
 - 5) Dökme ve haddeden geçmiş diğer camlar
 - 6) Pencere camı
 - 7) Pencere camı (Buzlu, renkli, dalgalı, çizgili)
 - 8) Emniyet camları
 - 9) Cam ayna
 - 10) Cam kap (her tür)
 - 11) Isı yalıtıcı cihazların camdan iç gövdeleri
 - 12) Sofra ve mutfak için cam eşya

Gümrük çıkış beyannamesinde, ihracata ilişkin tescil/lisans beyannamesinin gün ve sayısı ile bunu onaylayan yetkili kuruluşun adı belirtilir. Tes-

-
- 13) Diğer cam eşya
 - 14) Aydınlatma cihazları için cam şişe, fanus, vd.
 - 15) Gözlük camı
 - 16) Cam elyafından yüzme havuzu
 - 17) Saat camı
 - 18) Bina ve inşaat için cam blok, tuğla, karo, mozaik vd.
 - 19) Laboratuvar eşyası
 - 20) Camdan sağlığı koruyucu diğer eşya
 - 21) Kıymetli taş taklitleri, küçük süs eşyası
 - 22) Cam yünü
 - 23) Cam lifi
 - 24) Cam ipliği
 - 25) Cam lifinden keçe
 - 26) Cam yünü ve liflerinden yapılmış diğer eşya
 - 27) Cam ipliğinden mensucat
 - 28) Cam elyafından depo, sarnıç ve tanklar
- Alt Kesim - 10. Demir Çelik;
- 1) Şerit
 - 2) Soğuk çekilmiş sac
 - 3) Telden yapılmış mensucat
 - 4) Telden örgü
 - 5) Telden kafeslik
 - 6) Kalaylı teneke
 - 7) Sert maden tozu ve çelikten yapılmış haddeler, plaka ve uç
 - 8) Kalıp
 - 9) Kaplanmış şerit
 - 10) Tel
 - 11) Dikenli tel
 - 12) Halat
 - 13) Köprü
 - 14) Kurma bina
 - 15) Pilon, kule
 - 16) Diğer inşaat
 - 17) İnşaat aksamı
- Alt Kesim - 11. Demirden Başka Metaller Sanayii;
- 1) Bakır mamulleri (profil) çubuk, levha, yaprak, şerit v.b.)
 - 2) Alüminyum: Sac, levha
 - 3) Elektrolitik bakır takoz ve yaprak, katot bakırı
 - 4) Bakır Çivi, vida, civata, rondela, somun, perçin çivisi v.b.
 - 5) Bakır tel
 - 6) Alüminyum çivi, vida, civata, rondela, somun, perçin çivisi v.b.

cil/lisans beyannamesi aranmaksızın yapılan ihracatta, bunda gösterilmesi gereken tüm bilgiler gümrük çıkış beyannamesine yazılır.

- 7) Bakır telden halat
- 8) Bakır telden mensucat
- 9) Alüminyum: Disk
- 10) Alüminyum: Tel, halat
- 11) Çinko mamulleri (tel, profil, çubuk, levha yaprak, şerit v.b)
- 12) Cıva
- 13) Alüminyum mensucat
- Alt Kesim - 12. Madeni Eşya Sanayii;
 - 1) Kalorifer radyatörü ve dilimleri
 - 2) Kalorifer kazanı, bölümleri ve parçaları
 - 3) Dödüklü tencere
 - 4) Kürek, orak, tırpan, kazma, yaba, tırmık, pulluk uç demir
 - 5) Çatal, kaşık, bıçak, tabak, tepsi, çok gözlü tepsi, kül tablası
 - 6) Eşe, törpü
 - 7) Küvet, duş ve banyo teknesi, hela taşı, eviye, Lavabo
 - 8) Şemsiye (her tür)
 - 9) Madeni mobilya ve mutfak, banyo dolapları
 - 10) Mekanik süpürge
 - 11) Kilit (her tür)
 - 12) Bütan gazlı; ocak, soba, şofben, lüks lambası, kaynak cihazları v.d.
 - 13) Demlik, çaydanlık ve diğer madeni mutfak eşyaları
 - 14) Takım tezgahları için kesici parçalar
 - 15) Isıtma tesisatı kazanları (sulu veya buharlı), boyler
 - 16) Telefon kumbarası
 - 17) Alüminyum: Depo, sarnıç
 - 18) Alüminyum: Fıçı, varil, bidon
 - 19) Alüminyum: Kap
 - 20) Alüminyum: Ev ve sağlığı koruyucu eşya
 - 21) Demir, çelik; depo, sarnıç
 - 22) Fıçı, varil, bidon, teneke kutu
 - 23) Basınca dayanıklı kaplar
 - 24) Yay
 - 25) Yay yaprağı
 - 26) Yüksek vasıflı halıtalı çelikten yapılmış mamuller
 - 27) Karbon çeliğinden yapılmış mamuller
 - 28) Dirsek
 - 29) Klasör veya dosya için mekanizma (her tür)
 - 30) Doğrama
 - 31) Boru
 - 32) Boru teferruatı, (Rakor, ocna, manşon v.d.
 - 33) Güç aktarma zincirli
 - 34) Zincir

Vergi iadesi alınabilmesi için, gümrük çıkış beyannamesi, döviz alım bordrosu ve tescil/lisans beyannamesinde yazılı ihracatçı adının, aynı gerçek ve tüzel kişiye ait olması lâzımdır.

- 35) Zinzir aksamı
- 36) Filika demiri, çapa
- 37) Çivi
- 38) Vida, civata, somun, pim, kama, rondela, somuncu vidacı eşyası
- 39) İğne, toplu iğne, çuvaldız, çengelli iğne, firkete
- 40) Şiş ve tığ
- 41) Soba (Kömür ve diğer katı yakıtlar için)
- 42) Bakır boru ve teferruatı
- 43) Bakır depo ve sarnıç
- 44) Bakır zincir ve yay
- 45) Bakırdan yapılmış ev işlerinde kullanılan eşya
- 46) Bakırdan sağlığı koruyucu eşya
- 47) Alüminyum diğer eşya
- 48) Çinko boru ve teferruatı
- 49) Rezervuar

Alt Kesim - 13. Makine Yapım Sanayii;

0) Aşağıda sayılan mamüllerin parçaları (3)

- 1) Çay makinası (her türlü)
- 2) Süt sağma makinası
- 3) Krema çıkarma makinası
- 4) Dikiş ve/veya nakış makinası
- 5) Pulverizatör
- 6) Atomizör
- 7) Filtre (yağ, mazot veya hava için)
- 8) Marangoz tezgâhları
- 9) Takım tezgâhları (torna, fireze, matkap v.d.

10) Asansör

11) Plastik işleme makinaları; bunların gövde ve parçaları (Plastik enjeksiyon makinası dahil)

12) Komple zeytinyağı istihsal tesisi

Alt Kesim - 14. Elektrik Makinaları ve Gereçleri Sanayii;

- 1) Elektrik ampulü (her tür)
- 2) Akümülatör (her tür)
- 3) Elektrikli ısıtıcı cihazlar
- 4) Aspiratör, vantilatör
- 5) Duy ve ballast
- 6) Isıtıcı rezistanslar
- 7) Voltaj düzenleyici
- 8) Direnç kutusu
- 9) Elektrik kontrol kalemı
- 10) Elektrikli fırın

Şüphesiz ki, mükerrer ödemelere sebebiyet verilmemesi için gerek Gümrük İdarelerinin ve gerekse diğer Kamu Kuruluşlarının ihracatla ilgili

- 11) Elektrikli ızgara
- 12) Elektrikli havya
- 13) Elektrik ocağı
- 14) Elektrikli saç maşası
- 15) İzolatör çanı

Alt Kesim - 16. Karayolları Taşıtları Yapım Sanayii;

- 1) Motorlu ulaştırma araçları için: Makas, balata
- 2) Şöför mahalli, komple karoseri
- 3) Kamyon kasaları
- 4) Römork (tek dingilli, çok dingilli, soğutuculu, soğutucusuz tenteli)

Alt Kesim - 19. Plastik İşleme Sanayii;

- 1) Plastik yer karosu
- 2) Plastik yer döşemesi
- 3) Ses alan plak (boş)
- 4) Bez üzerine sıvanarak yapılan yer muşambası
- 5) Diş fırçası ve kabı
- 6) Plastik levhalar (Akrilik, polyester v.d.)
- 7) Plastikten geometrik çizim âletleri
- 8) Melaminden mutfak ve sofraya eşyası
- 9) Plastikten sofraya ve mutfak eşyası
- 10) Akü yapımında kullanılan ayırıcı (seperatör)
- 11) Plastikten yapılmış süpürge
- 12) Dokunmamış ve örülmemiş kumaşlı PVC yer döşemeleri
- 13) Sunî deriden yapılmış mamuller
- 14) Sunî süngerli deri
- 15) Plastikten pancur ve jaluzi
- 16) Plastikten yapılmış duvar kâğıdı

Alt Kesim - 20. Lâstik Sanayii;

- 1) Motorlu araç tekerlek iç ve dış lâstikleri
- 2) Lâstik eldiven
- 3) Güç aktarma kayış ve kolonları
- 4) Konveyör bantı

Alt Kesim - 21. Tarım Makina ve Aletleri Sanayii;

- 1) Harman makinaları
- 2) Römork
- 3) Biçer döver ve biçer bağlar

Alt Kesim - 22. Pişmi şKilden ve Çimentodan Gereçler Sanayii;

- 1) Ateş tuğlası
- 2) Ateş toprağı
- 3) Ateş harcı
- 4) Asbestli çimentodan boru ve boru aksamları

lüzumlu tedbirleri almaları, üzerinde hassasiyetle durulması lâzım gelen bir keyfiyettir.

Alt Kesim - 27. Oyuncak Sanayii;

- 1) Çocuk arabası
- 2) Çocukların bineceği oyuncak otomobil ve benzerleri (Zincirli, çubuklu, pedallı, üç veya fazla tekerlekli)

Alt Kesim - 31. Tıbbî Araç ve Gereç Sanayii;

- 1) Biberon
- 2) Emzik

(8) LİSTE 5 : Alt Kesim - 1. Gıda Sanayii;

- 1) Meyve suyu (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 2) Sebze suyu (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 3) Meyve konservesi (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 4) Sebze konservesi (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 5) Meyve pulpu, nektarı, aroması, esansı (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 6) Sebze pulpu, nektarı, aroması, esansı (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 7) Hazır yemek konservesi (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 8) Et, balık, su ve av ürünleri, hayvansal ürünler konservesi (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 9) Fermantasyon ve salamura tekniği ile konserve edilmiş turşu (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 10) Dondurularak kurutma metodu ile işlenmiş mamuller (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- 11) Konsantre edilmiş mamuller (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (Domates salçası ve kola konsantresi hariç) (4)
- 12) Domates salçası (En çok 5 Kg. duru ağırlıklı) (4)
- 13) Her trü reçel, marmelat, komposto, hoşaf (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)

Alt Kesim - 2. İçki Sanayii;

- 1) Bira (Şişeli veya teneke yada uygun plastikten yapılmış kaplarda (En çok 1 Kg.)

Alt Kesim - 5. Kâğıt Sanayii;

- 1) Mukavva kutu
- 2) Hutbak kâğıdı
- 3) Sülfite kâğıdı
- 4) Birinci hamur kâğıt
- 5) Krome karton

Alt Kesim - 10. Demir-Çelik Sanayii;

- 1) Galvanizli sac
- 2) Gemi sacı
- 3) DKP sac

C) İADE ORANI :

Vergi iadesinden yararlanacak ürünlere uygulanacak iade oranının tesbitinde yukarıda da temas olunduğu üzere, ihracatın serbest dövizle yapılmış olup olmadığına bakılır.

Bu hususta tesbit olunan oran cetveli (9) tetkik edildiği zaman, serbest dövizle yapılan ihracatta iade oranının yüzde 40-45 den başladığı halde

-
- 4) PİK dökümden mamuller
 - 5) Çelik dökümden mamuller
 - Alt Kesim - 13. Makina Yapım Sanayii;
 - 1) Bulaşık makinası
 - Alt Kesim - 16. Karayolu Taşıtları Yapım Sanayii;
 - 1) Bisiklet
 - 2) Sakatlar için koltuk ve benzeri taşıyıcılar (Motorsuz)
 - Alt Kesim - 18. Çimento Sanayii;
 - 1) Torbalı çimento
 - Alt Kesim - 29. Diğerleri
 - 1) Isı ölçer (Termometre) her tür
 - 2) Keçe'den yapılmış her tür mamul
 - Alt Kesim - 31. Tıbbi Araç ve Gereçler Sanayii;
 - 1) Işı ölçer (termometre) her tür

(9) Vergi İadesi Oranı Cetveli:

Liste No.	Serbest Döviz		Serbest Döviz Olmayan Döviz %	İhrac Duvarı S
	Üst %	Alt %		
1	45	40	20	1.800.000
2	40	35	15	»
3	35	30	15	»
4	30	25	10	»
5	25	20	10	»
6	20	15	—	»
7	15	10	—	»
8	10	5	—	»
9	Listede gösterilen oranlarda			1.400.000
10	Listede gösterilen oranlarda			—
11	Listede gösterilen oranlarda			—

(10) LİSTE 6 : Alt Kesim - 1. Gıda Sanayii;

- 1) Dondurulmuş, soğutulmuş; sakatat, kümes ve ev hayvanları eti
- 2) Dondurulmuş, balık, karides, deniz kaplumbağası eti, kerevit eti, deniz istakozu
- 3) Peynir (her tür) (ambalajlı)
- 4) Tahin helvası (Ambalajlı)

serbest döviz olmayan dövizlerle yapılan ihracatta bunun yüzde 20'den başlatılmış bulunduğu görülür.

Bundan başka tesbit edilen bazı listelere (10-12) dahil ürünler, serbest döviz olmayan dövizlerle ihraç edildiği takdirde her hangi bir vergi iadesi mevzu bahis değildir. Bu listeler muhteviyatı ürünlerin serbest dövizle ihraç edilmesi halinde yüzde 5-20 oranında vergi iadesi uygulanır.

-
- 5) Füre: Öğütülmüş veya kıyılmış fındık ile şeker karışımı
 - 6) Bisküvi, kek, pasta
 - 7) Her tür şekerleme (kestane şekeri, jöle, firui gilase dahil)
 - 8) Lokum (her tür)
 - 9) Makarna, şehriye, kuskus, erişte (ambalajlı)
 - 10) Hazır çorbalıklar (En çok 1 kiloluk, özel, nem geçirmez ambalajlı)
 - 11) Kurutulmuş balık (çiroz)
 - 12) Suyu alınmış (dehitate), türüne göre dilinmiş veya doğranmış, kurutulmuş sebzeler (orjinal ambalajlı)
 - 13) Balık filetosu
 - 14) Domates salçası (5 Kg. dan büyük ambalajlarda) (4)
- Alt Kesim - İçki Sanayii;
- 1) Bira (En çok 300 Kg. varillerde veya fıçılarda)
 - 2) Dökme Şarap
- Alt Kesim - 3. Dokuma, Giyim Sanayii;
- 1) Yün ipliği
 - 2) Tiftik topsu
 - 3) Fötr ve kumaş şapka
 - 4) Plastik çuval ve kanaviçe
 - 5) Lüks lâmbası fitilli
 - 6) Hasır şapka
 - 7) Sentetik kumaşlı yorgan
 - 8) Elastiki mensucattan yapılmış eşya
- Alt Kesim - 6. Deri ve Kösele Sanayii;
- 1) Tabii deriden glysi (43.03.00 ve 43.04.00 hariç)
 - 2) Tabii deri ile yün karışımı glysi (43.03.00 ve 43.04.00 hariç)
 - 3) Deri terlik (İşlemeli ve kumaş terlikler hariç)
 - 4) Ayakkabı (Tabii veya sun'î)
 - 5) Tabii deriden saracıye eşyası
- Alt Kesim - 7. Kimya Sanayii;
- 1) Karpit (Saç bidon veya varillerde)
 - 2) Ziraî mücadele ilaçları
 - 3) Enzim esaslı haşıl dökme maddesi
 - 4) Tıbbî ve ispençiyarı müstahzarlar (aktif maddeler ve ham maddeler hariç)
 - 5) Tansiyooaktif müstahzarlar (temizleme ve parlatma maddeleri)

Bazı ürünlere uygulanacak vergi iadesi oranları ise listelerde (13-14) tesbit edilmiş durumdadır. Bu oranların uygulanmasında, ürünün serbest döviz veya serbest olmayan dövizle ihraç edilmesinin bir önemi yoktur.

- 6) Silah yağı
- 7) Karbon kâğıdı
- 8) Isı yalıtım levhaları
- 9) Hidrofil pamuk
- 10) Kükürt (tablet halinde)
- 11) Bitümlü yapıştırıcılar (ambalajlı)
- 12) Deri sanayiinde kullanılan temizleme maddesi
- 13) Her türlü tetrasiklin ve oksitetrasiklin aktif maddeleri (5)
- 14) Terabantin
- 15) Matbaa mürekkebi
- 16) Argon gazı
- 17) TMTD (Tetrametil tihuarim disülfitt)
- 18) Limon tuzu (sitrik asit) (her türde)
- 19) Furfüril alkol
- 20) Sodyum bikromat
- 21) Potasyum bikromat
- 22) Kibrit

Alt Kesim - 9. Seramik Sanayii;

- 1) Karofayans
- 2) Sıhhi tesisat malzemesi
- 3) Elektrik izolatörleri
- 4) Diğer porselen eşya
- 5) Çliden mamul şömine

Alt Kesim - 10. Demir ve Çelik Sanayii;

- 1) Profil
- 2) Sfero dökümden yapılmış aksam ve parçalar
- 3) Sıvı için sabit depolama tankı (sökülü olsun, olmasın)
- 4) Sıvı için taşınabilir tank
- 5) Tank (her türlü tanker için)
- 6) Kiriş ve hasırlar
- 7) Demir çubuk (Nevrüllü olanlar dahil)

Alt Kesim - 11. Demirden Başka Metaller Sanayii;

- 1) Ferro krom
- 2) Siliko ferro krom
- 3) Amyant İpliği
- 4) Zımpara tozu (Ambalajlı)
- 5) Krom konsantresi (6)
- 6) Pirlinç; profil, çubuk

Alt Kesim - 12. Madeni Eşya Sanayii;

- 1) Pirlinç boru
- 2) Sarı mamuller (her tür boru teferruatı dahil)

İhraç duvarı, gerek serbestli döviz ve gerekse serbest olmayan dövizle yapılan ihracat için ilk sekiz listeye (1.800.000) ve son üç listeye ise (1.400.000) dolar olarak tesbit edilmiştir.

- 3) Sıhhi tesisat armatürleri
 - 4) Şemsiye madeni çatısı (bütün ve kurulu)
 - 5) Banyo termosifonu ve ocağı
 - 6) Gaz şobası
 - 7) Boru teferruatı (valf ve vanalar dahil)
 - 8) Basıncılı kaplara takılan detantör, regülatör ve basınç düşürücü valfler
 - 9) Halka, toka
 - 10) Su sayacı
 - 11) Kül tablası
 - 12) Delgeç (kâğıt delme zımbası) telgeç (tel zımba)
 - 13) Çekiç, işkense, masa tipi tezgâh mengersi
 - 14) Demir testere kolu ve ağızları
 - 15) İstampa
 - 16) Emaye mutfak eşyası
 - 17) Emaye sıhhi eşya
 - 18) Kaynak elektrodu
 - 19) Silindir ütü
 - 20) Pres ütü
 - 21) Devrillir tertibatlı tencere
- Alt Kesim - 13. Makina İmalât Sanayii;
- 0) Aşağıda sayılan mamullerin parçaları (3)
 - 1) Kösele merdaneli çırçır makinası
 - 2) Çırçır makinası için otomatik yedirci
 - 3) Mukavva ve karton kesme makinası
 - 4) Gezer köprü vinci
 - 5) Her çeşit tipte konveyör (hareketli olsun, olmasın)
 - 6) Dokuma tezgâhı
 - 7) Tekstil makinası
 - 8) Soğutma kulesi ve soğutma tesisi
 - 9) Su tasfiye cihazı
 - 10) Ozalit çekme makinası
 - 11) Eksantrik pres angranağı pres, giyotin makas
 - 12) Katrat çıkış kaması
 - 13) Palet kaldırma, taşıma arabası
 - 14) Patates soyma makinası
 - 15) Komple beton direk fabrikası
 - 16) Örgü makinası
 - 18) Agraf Makinası
 - 19) Dondurma makinası
- Alt Kesim - 14. Elektrik Makinaları ve Gereçleri Sanayii;

Bir takvim yılında ve vergi iadesi kapsamı içinde gerçekleştirilen ürünlere alt safi ihracat tutarı, tayin edilmiş duvara ulaşan ihracatçılar üst oran ve bu duvara erişemeyen firmalar ise alt oran üzerinden vergi iadesinden faydalanır.

-
- 1) Porselenden yapılmış, elektrik sigortası, buşon, duy, bağlantı elemanları ve bunların diğer aksamı
 - 2) Anahtar, priz, komitatör, kumanda bütonu, her tür şalter
 - Alt Kesim - 16. Karayolu Taşıtları Yapım Sanayii;
 - 1) Hasta taşıma arabası
 - Alt Kesim - 18. Çimento Sanayii;
 - 1) Beton: Direk, konsol, travers
 - Alt Kesim - 20. Lastik Sanayii;
 - 1) Bisiklet iç ve dış lastikleri
 - 2) Üstü vidalı altı kauçuk, bot ve iskarpln
 - 3) Kauçuk süngerden sandalet
 - Alt Kesim - 21. Tarım Makina ve Aletleri Sanayii;
 - 1) Harman makinası, biçer döver ve biçer başlara ait parçalar (3)
 - 2) Mibzer
 - Alt Kesim - 22. Pişmiş Kilden ve Çimentodan Gereçler Sanayii;
 - 1) Her tür tuğla ve kiremit
 - Alt Kesim - 24. Su Ürünleri İşleme Sanayii;
 - 1) Hazırlanmış sünger
 - Alt Kesim - 26. Taşocakçılığı Ürünleri Sanayii;
 - 1) Söndürülmüş, torbalanmış toz kireç
 - Alt Kesim - 29. Diğerleri
 - 1) Dokunmamış ve örülmemiş kumaşlı (Düz ve kadife (velur) yer düşemesi)
 - Alt Kesim - 30. Tıbbî İlaç, Araç Gereç Sanayii;
 - 1) Dişçi tambirimi (ünite), dişçi röntgeni, dişçi türbünü (airrotoru)
 - 2) Tıbbî döndürücü (sontrifüj), tıbbî emeç (aspiratör), cerrahi emeç (cerrahi aspiratör), laboratuvar karıştırıcısı (mikseri) somurçek (vakum ekstraktı)
 - Alt Kesim - 32. Büro Gereçleri Sanayii;
 - 1) Silgi (yazı silgisi)
 - 2) Her tür tükenmez kalem (keçeli kalemler dahil)
 - 3) Kalem açacağı (her tür)
- (11) LİSTE 7 : Alt Kesim - 1. Gıda Sanayii;
 - 1) Asgarî 96 dereceli alkol mahlulu içinde yaş meyve
 - 2) Dondurulmuş meyve ve sebze (uygun ambalâjlı)
 - 3) İrmik ve bulgur
 - 4) Dondurulmuş, soğutulmuş et (dana ve kuzu eti hariç)
 - 5) Beyazlatılmış, dilinmiş, kıyılmış, öğütülmüş toz ve ezme fındık
- Alt Kesim - 2. İçki Sanayii;

Serbest döviz karşılığında gerçekleştirilmeyen ve fakat vergi iadesinden yararlanan ihracat gelirlerinin yıllık duvar hesabına katılmıyacağına burada belirtilmesi lâzımdır.

-
- 1) Bira (dökme)
Alt Kesim - 5. Kâğıt Sanayii;
1)Viol (selüloz asıllı yumurta ambalajı)
Alt Kesim - 12. Madeni Eşya Sanayii;
12) Sıcaklık dolabı
2) Traş makinası (Elektriksiz saç, sakal için)
Alt Kesim - 13. Makina Yapım Sanayii;
1) Çamaşır kurutma makinası (Sanayii tipi dahil)
2) Çamaşır kurutma dolabı
3) Döküm temizleme kabini
4) Arabalı, şerit tomruk, biçme tezgâhı
Alt Kesim - 18. Çimento Sanayii;
1) Dökme çimento
2) Klinker
Alt Kesim - 19. Plastik İşleme Sanayii;
1) Çuval, torba, kese ve benzerleri
Alt Kesim - 26. Taşocakçılığı Ürünleri Sanayii;
1) En çok 6 Cm. kalınlığında levha halinde mermer veya oniks
2) Mermerden yapılmış eşya
Alt Kesim - 31. Tıbbî İlaç ve Gereç Sanayii;
1) Katküt

(12) LİSTE 8 : Alt Kesim - Gıda Sanayii;

- 1) Tuzlu balık
- 2) Soğutulmuş başsız ve ciğersiz taze balık
- 3) Tahin
- 4) Sucuk, salam, pastırma
- 5) Esortî bağırsak
- 7) Glikoz
- 8) Nişasta (En çok 1 Kg. lık su geçirmez karton, teneke, veya sert (plastik kutularda veya alüminyum kaplı paketlerde)
- 8) Ambalajlı nebatî margarın
- 9) Dekstrin
- 10) Her tür sanayi yemi (Bez torba içinde)
- 11) Kurbağa budu (Dondurulmuş, ambalajlı)
Alt Kesim - 2. İçki Sanayii;
1) Malt
Alt Kesim - 6. Deri ve Kösele Sanayii;
1) Tabii postlardan yapılmış glysl, heybe, torba, çanta
Alt Kesim - 7. Kimya Sanayii;
1) Lanolin (yün yağı)

D) GEÇİCİ VERGİ İADESİ :

Şüphesiz ki ürünlerimizin tamamına vergi iadesi listelerinde yer verilmiştir. Bu itibarla listelerde yer almamış bulunan ürünlerin ihracı halinde vergi iadesi uygulanmasına geçici vergi iadesi denir.

Geçici vergi iadesinden yararlanacak mamûller ile bunlara uygulanacak oranlar yüzde beşi geçmemek üzere Ticaret Bakanlığınca tespit edilir.

-
- 2) Balık yağı
 - 3) Defne yağı
 - 4) Banyo ve çamaşır sabunu
 - 5) Her nevi tuvalet sabunu (Şampuanlar ve traş sabunu dahil)
 - 6) Furfürol
 - 7) Dolu sinema filmleri
 - 8) Sentetik demir oksit
- Alt Kesim - 16. Karayolları Taşıtları Sanayii;
- 1) Oto düdüğü (Korna)
- Alt Kesim - 26. Taşocakçılığı Ürünleri Sanayii;
- 1) Mermer ve onniks (blok veya 6 cm. den kalın levhalar halinde)
 - 2) Suni mermerden yer döşemeleri
- Alt Kesim - 27. Oyuncak Sanayii;
- 1) Kumaştan yapılmış içi dolu bebek ve oyuncak hayvan
- Alt Kesim - 29. Diğerleri
- 1) İçli yaylı yatak
 - 2) Kuştüyü yatak, yorgan, yastık
- Alt Kesim - 30. Turizm
- 1) Lüle taşından yapılmış mamuller
- 2-a) Bakır, pirinç tunç demir, alpaka, cam, tahta ve ağaç kabuğu ve kökünden, çiniden vesair seramikten, taş, mermer, Erzurum taşı, onniks ve deniz hayvanları kabuklarından hububat sapı, hasır veya diğer elyafıtan, ya da örmeğe elverişli ince dallardan yapılan hediyelik ve turistik eşya ile ulusal kıyafetli bebekler.
- b) Kemik, boynuz, kaplumbağa ve diğer deniz hayvanları kabuklarından yapılmış hediyelik ve turistik eşyalar
 - c) İşleme, dokuma, örme, tığ işi ve nakışlı eşya (Şile, Buldan ve benzeri kumaşlardan yapılan mamuller dahil)
 - d) Boncuk örme ve işlemeli eşya
 - e) Tezhipli Kur'anı Kerim, cilt kapağı, albüm
 - f) Mum ve sabundan biblo
 - g) Slayt, dolu plak, tablo gibi turistik ve hediyelik eşya
 - h) Doğal deriden yapılmış parçalı, heybe, torba, hippi çantası
 - i) Boyacı sandığı
 - j) Pirinç kahve değirmeni, havan, zili, çan

Ticaret Bakanlığınca hazırlanıp Resmî Gazetede yayınlanan tebliğlerde yer alan mamûller, ihraçlarında, kendileri için belirtilen oranlara göre, geçici vergi iadesinden yararlanır.

Şüphesiz ki, geçici vergi aidesinden yararlanan mamûller için tesbit olunan kesin vergi iadesi oranının daha büyük olması halinde de, iki orana göre hesaplanan tutarlar arasındaki farkın ihracatçıya ödenmesi gerekir.

Alt Kesim - 31. Tıbbi Araç ve Gereçler Sanayii;

1) Tıbbi enjektör

(13) LİSTE 9 : No.	Ürünün adı	Ürünün Özelliği	İade	Oran %
1	Yaş meyve	Standardı bulunanlardan bu standartlara uygun olmak; diğerlerinde, özelliğine göre hazırlanmak ve her ikisinde de uygun ve yeterli nitelikte ambalajlanmak kaydıyla.	Üst 15	Alt 10
2	Yaş Sebze	Standardı bulunanlarda bu standartlara uygun olmak; diğerlerinden özelliğine göre hazırlanmak ve her ikisinde de uygun ve yeterli nitelikte ambalajlanmak kaydıyla.	15	10
3	Yaş Sebze Domates	Standardı bulunanlarda bu standartlara uygun olmak; diğerlerinde, özelliğine göre hazırlanmak ve her ikisinde de uygun ve yeterli nitelikte ambalajlanmak kaydıyla.	20	15
4	Yaş Meyve Şeftali, İncir, Üzüm, Vişne, Kiraz, Kayısı, Çilek	Standardı bulunanlarda bu standartlara uygun olmak; diğerlerinde özelliğine göre hazırlanmak ve her ikisinde de uygun ve yeterli nitelikte ambalajlanmak kaydıyla.	20	15

(14) LİSTE 10: No. Mamulün adı

Mamulün Özelliği	İade Tutarı (TL)
------------------	------------------

1	Ham Bezden Çırcırlanmış, sıkıştırılmış mahliç pakli yanı a- çık balya kılıfı	Çırcırlanmış, sıkıştırılmış mahliç pakli yanı a- çık balya yapılmış bez kılıf (200 Kg.dan az olmayan balya başına)	10.— 185
---	--	--	-------------

Her hangi bir mamûlün, doğrudan doğruya kesin vergi iadesi listesine alınması mümkün olduğu gibi bunlara geçici vergi iadesi tebliğlerinde yer verilmesi de mümkündür. Tebliğler üzerinde bilâhare gerekli incelemeler yapılır ve bunlar Bakanlar Kurulunca kesin vergi iadesi listelerine alınır.

E) GEÇİCİ KABUL EŞYASINDA VERGİ İADESİ :

Gümrük Kanununun 118 inci maddesi (15) gereğince bedelli veya bedesiz olarak ithal edilen maddelerle imal olunarak ihraç edilecek ürünlerden tesbit edilen listede (16) yer alanlar, karşılarında gösterilen oranda vergi iadesinden yararlanır.

2	Ham bezden Çırçırlanmış sıkıştırılmış mahliç pa- yanları ka- muk ihracında kullanılan pamuktan palı balya yapılmış bez kılıf (200 Kg.dan az ol- kılıfı mayan balya başına)	12.50
---	---	-------

- (15) 1615 sayılı Gümrük Kanunu Madde 118- Ham veya yarı mamul maddeleri dışardan getirilerek memleket içinde başkaca maddeler katılmış olsun olmasın tamamlayıcı veya değerlendirici az veya çok bir işçilik gördükten ve en geç iki yıl içinde tekrar çıkarılacak eşyanın vergileri, Bakanlıkça kabul ve tesbit edilecek esas ve şartlar dairesinde, teminata bağlanır.

Bu hükümlerden faydalanabilecek eşya ile bunların görebilecekleri işçilik derecesi, ücreti ve fire nisbetleri Maliye, Sanayi ve Teknoloji, Gümrük ve Tekel ve Ticaret Bakanlıklarınca müştereken tesbit olunur.

Ayrıca yurda kati olarak sokulan ham, yarı mamul ve mamul maddelerin yurtda başkaca maddeler katılsın katılmasın, tamamlayıcı veya değerlendirici bir işçilik görenek yarı mamul veya mamul halde ihraçlarında bu eşyanın maliyetine giren Gümrük Vergisi ile gümrüklerce alınan sair vergi, resim ve harçların toplamına karşılık vasati bir verginin reddine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(16) LİSTE 11: No. Mamul adı Geçici kabul yoluyla getirilebilecek malzeme (Bedelli veya Bedelsiz) lade Oranı %

1	Bez veya kumaş	Ham bez	15
2	Konfeksiyon	Kumaş yapısında kullanılacak iplik, kumaş veya diğer malzeme	15
3	Şasi, şasi kolu ve şasi ak-samı	Hammadde, malzeme	15

Bu mamûllerde vergi iadesi matrahı hesabında temel alınacak tutar, ülkemizde buna eklenen katma değerdir. Geçici kabul rejiminden faydalana-
rak ithal olunan kısım bedeli ödenmiş bulursa dahi bu tutara katılmaz.

4	Nervürlü beton demir	Hammadde, malzeme	15
5	Telefon santral teçhizatı	Hammadde, malzeme, teçhizat	15
6	Sıhhi tesisat armatörü	Hammadde	15
7	Elektrik motoru	Hammadde, malzeme	10
8	Çelik dirsek (Dikşsiz)	Hammadde	10
9	Televizyon	Malmeze	10
10	Kamyon, kamyonet, minibüs, otobüs	Motorlu şasi, motorsuz şasi	10
11	Her tür tanker, dökme yük gemisi (5000 DWT ve yukarısı)		20
12	Kuru yük gemisi, (5000 DWT ve yukarısı)		20
13	Yolcu gemisi (3000 Gros ton ve yukarısı)		20
14	LPG. LNG. Amonyak ve özel teçhizatlı kimyevi maddeler taşınması için tanker, Supply Ship, off-Shere gemiler, 1000 beygir gücünden büyük romörkör, her tür Ro-Ro gemiler, her türlü frigorifik gemiler, tarama gemisi, araştırma tekneleri ve benzer nitelikli diğer özel amaçlı her türlü gemiler.		20
15	Her tür tanker, dökme yük gemisi (5000 DWT dan küçük)		15
16	Kuru yük gemisi (5000 DWT'dan küçük)		15
17	Yolcu gemisi (3000 Gros ton'dan küçük)		15
18	Tanker, dökme yük gemisi, kuru yük gemisi ve yolcu gemisi ve özel amaçlı gemiler dışında ka-		

Burada, geçici muaflik rejiminden faydalanılarak ithal edilen ambalâj maddelerinin üzerinde de durmak lâzımdır. Şöyle ki, kesin vergi iade listelerinde yer alan mamûllere uygulanacak vergi iadeleri ödenmeden önce mamûlün ihracında kullanılan ve Gümrük Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca geçici muaflik rejimi uygulanan ambalâj maddelerinin teminata bağlanmış bulunan vergileri Gümrük İadelerince irada alınır.

Ancak, vergi iade listelerine (ambalâjsız) kaydıyla alınan mamûllerin ihracında, geçici kabul yoluyla ithal edilen ambalâj malzemesi kullanılmış da olsa, vergi iadesi ödemesinde, teminatın irad kaydedilmesi şartı aranmaz.

F) İSTİHSAL VERGİSİYLE İLGİLİ İADE :

İhracatta vergi iadesi yanında, Gider Vergileri Kanununun 6 ve 8 inci maddelerinde (17) yer alan ve 7/10624 sayılı kararın 11 inci maddesinde (18)

	lan her tür yüzervasılar (Gezinti ve spor tekneleri, sürat tekneleri, gemi teknesi, mavna ve benzeri)	15
19	II ve III sayılı listelerde yer alan her türlü gemiler ve yüzer vasıtalar bakı monarım ve değişiklikleri.	15
(17)	6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu Madde 6 - İlk ve yardımcı maddeleri için istihsal vergisi ödenmemiş vergiye tabi istihsalât ve imâlâtçılar adına vergi tahakkuk ettirilemez.	
	Bu türlü imâlât veya istihsalâtını kısmen memleket haricine çıkaranlar için mal imal veya istihsal yerinden çıkmadan evvel vergi dairesine aşağıdaki (b) işaretli bentte yazılı malûmatı havi olarak verilecek beyanname üzerine vergi tarh ve tahakkuk ettirilerek tescil olunur.	
	a) İhracatçı imâlâtçı veya müstahsil tarafından bizzat veya ihracatçı, yahut komisyoncu vasıtasıyla kendi namına yapılmak yahut memleket içinde bir ihracat tüccarına satılarak onun tarafından doğrudan doğruya ihrac olunmak,	
	b) Vergi dairesine verilen beyanname ile ihraç edilecek malın cinsi, nevi, miktarı, satış bedeli, kablının aded ve nevi, ihracatı yapacak tüccar veya komisyoncunun adı, soyadı, ticarî ünvanı ve adresi, ihracatın müstahsil veya imâlâtçı namına mı yapılacağı, yoksa ihracedilmek kaydı ile memleket dahilinde ihracat tüccarına mı satıldığı bildirilerek iki nüsha nakliye tezkeresi alınmak,	
	c) Nakliye tezkeresi tarihinden itibaren altı ay içinde malın (b) bendinde yazılı şekilde ihracedildiğini mübeyyin gümrük dairesinden alınacak vesika vergi dairesine ibraz edilmek,	
	Kayıt şe şartı ile terkin olunur.	
	İptidai maddesi başkasına atı olmak üzere istihsel veya imal edilecek	

belirtilenlerin dışında kalan istihsal vergisi muafiyet veya iadesinden yararlanmak isteyen ihracatçılar, bunun tescil/lisans beyannamesinde ve eğer ihracat böyle bir tescil/lisansa bağlı değilse çıkış beyannamesinde belirtmek zorundadır.

İhraç edilen mamûlün yapımında veya ambalajlanmasında kullanılan maddelerin imâli nedeniyle değil bizâtihi ihraç edilen mamûlün ihraç edildiği şekliyle teslimi sebebiyle ödenmesi söz konusu istihsal vergisi, ihraç dolayısıyla terkin olunur.

Vergi iadesi yanında, ihraca bağlı istihsal vergisi muafiyetinden yararlanabilecek türdeki mamûlû, vergisi ödenmiş olarak alıp ihraç edenlere ödenmiş bulunan vergiler iade edilir.

İhracatta vergi iadesi yanında, ayrıca ihraca bağlı istihsal vergisi muafiyet ve iadesinden yararlanabilen istihsal vergilerinin, bu mamûller için vergi iadesi oranı hesaplanırken vergi yükleri arasına konulmaması gerekir.

G) VERGİ İADESİNDE ÖDEME ŞEKLİ :

İhracatın geliştirilmesi bakımından, vergi iadesinin uygulanması kadar hesaplanan iadelerin zamanında ihracatçılara ödenmesi de önemlidir. Bu bakımdan, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının bu konuda gerekli tedbirleri alması lâzımdır.

Vergi iadeleri, mezkûr bankanın merkez ve şubelerince ödenir. Bu iadelerin yapılabilmesi için her yıl bütçenin Maliye Bakanlığı bölümüne yeteri kadar ödenek konulur.

birinci fıkrada yazılı maddelerğ sahibi tarafından bizzat veya bilvasıta ihrac edilmek üzere memleket içinde bir ihracat tüccarına satılırsa müstahsil veya imalâtçı tarafından, mal istihsal veya imal yerinden çıkmadan evvel yukarıdaki (b) işaretili bendde yazılı şekilde vergi dairesine beyanname verilmek ve bu beyanname imal ettiren şahıs veya müessesenin adı ile adresi ayrıca gösterilmek şartıyla bu mallar için tarh ve tahakkuk ettirilecek vergi de tescil ve (c) bendinde yazılı hüküm yerine getirildiği takdirde terkin olunur.

Madde 8 - Vergisi ödenmiş maddelerle imal olunan maddelerin ihracı halinde de 6 ve 7 inci maddeler hükümleri uygulanır. Bu mamullerin bünyesine giren ilk maddeler dolayısıyla ödenmiş olan istihsal vergisi 9 uncu maddede hükmü dairesinde mükellefe veya vergisi ödenmiş ilk maddeyi vererek vergiye tabi maddeler imal ettirene iade olunur.

- (18) 7/10624 sayılı Karar Madde 11 - Ekli «liste A» da yazılı mevzuatta yer alan, ihraca bağlı; muaflik, istisna veya iade hükümleri; bu Karar'a göre ihraç edilecek mamullere uygulanamaz.

İhracatta vergi iadesi oranlarının genel bütçe ile belediye payları arasındaki dağılımı Ticaret Bakanlığınca hesaplanarak Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına bildirilir. Şüphesiz ki, Ticaret Bakanlığının, dağılımın hesabıyla ilgili ölçülerde Maliye Bakanlığının da görüşünü alması gerekir.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının Merkez ve şubelerince ihracatçılara ödenen vergi iadeleri, uygun görülecek süreler içinde gerek Maliye ve gerekse Ticaret Bakanlıklarına bildirilir. Bu bildirimde, iade edilen vergilerin genel bütçe ile belediye payları arasındaki dağılımı ayrıca belirtilir.

NOT : Vergi iadesinden yararlanacak ürünleri kapsayan ve yukarıda dipnotları halinde zikredilen listelerdeki (Liste 1-11) bazı mamûllerin hizasında Parantez içinde (1) den başlayıp (6) ya kadar devam eden sayılar konulmuştur. Bunlardan;

(1) veya (2) sayısını taşıyan mamûllerin belirtilen nitelikte olup olmadığı Sümerbank kuruluşlarınca saptanır.

(3) sayısını taşıyan mamûllerin belirtilen nitelikte bulunduğu Gümrük İdaresince anlaşılamazsa Teknik Üniversitelerce tespit olunur.

(4) Sayısını taşıyan mamûllerin vasıfları Tarım Bakanlığınca yetki verilecek kuruluşlarca saptanır.

(5) Sayısını taşıyan ürünler için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından belge alınır.

(6) Sayısını taşıyan ürünlerin belirtilen nitelikte bulunduğuna dair Maden Teknik ve Arama Enstitüsünce verilmiş bir belge aranır.

Bu Karar çerçevesinde vergi iadesinden yararlanmak için bir tercih beyanı gerekmez. Ancak, ihracatlarına, bu Karar yerine, ekli «Liste A» daki mevzuatta yer alan ihraca bağlı; muaflik, istisna veya iade hükümlerinin uygulanmasını isteyenler, bu tercihlerini, gümrük çıkış beyannamesine, bu beyannamenin düzenlenmesi sırasında yazmak ve imzalamak zorundadırlar.

Bu beyan sonradan değiştirilemez. Ayrıca, her iki imkândan da istifade edeceğini belirtir beyanını gümrük çıkış beyannamesine yazarak imzalamış olanlar, bu Karar çerçevesinde ihracatta vergi iadesinden faydalanma isteğinde bulunmuş sayılırlar. Bu durumda, ilgili mevzuatta (Liste A) yer alan, ihracata bağlı muaflik, istisna ve/veya iade hükümlerinden faydalanamazlar.